

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INTRODUKSJON	1
2. MATEN ER FERDIG – KOM OG SPIS UNGER	2
3. KJEMISK KRIGFØRING ETTER INNFALLSMETODEN.....	2
4. HVA ER DET VI IKKE SKAL VITE?	4
5. BÆREKRAFTIG AKTIVITET.....	5
6. KORRUPSJON.....	8
7. SYSSELSETTING	8
8. ØKONOMI	9
9. HVA ER DET VI ER REDDE FOR Å MISTE?	10
10. HVA HAR VI ALLEREDE MISTET?	11
11. 10 GANGER SÅ MYE KLOAKK SOM FRA HELE NORGES BEFOLKNING	12
12. ANDRE SPØRSMÅL	12

1. INTRODUKSJON

Jeg skriver dette som formann i Kårbøneset Hyttegrend. Jeg representerer dermed 22 hytteeiendommer på Kårbøneset. Dette er et tillegg til forrige protest som bar tittelen «**Tenk om fisk kunne skrike**» (vedlagt og litt oppdatert). Denne, protest nr. 2, er skrevet som protest mot oppdrettsanlegget omsøkt av Lerøy men har like stor berettigelse som protest mot anlegget omsøkt av Blom.

I denne protesten har jeg valgt å fokusere på:

- den ekstreme giftbruken i bransjen
- at gift tømmes rett i havet etter bruk og dermed har uanede følger
- de negative påvirkninger oppdrett har på miljøet og hele næringskjeden
- hvordan forskningen knebles og seriøse forskere svartelistes
- den enorme mengden av kloakk som produseres av oppdrettsnæringen

Basert på ovenstående, har jeg satt som mål å anskueliggjøre mengdene og prøvd å gi et bilde av sammenlignbare størrelser som folk flest kan forholde seg til.

Jeg møtte en hyggelig kar som arbeider i Vestland Fylkeskommune. Han fortalte at han hadde et positivt syn på oppdrettsnæringen. Jeg informerte ham da litt om giftbruken og utslippene fra anleggene. Da snudde synet fra positivt til vantro: «Dette kan jo ikke være riktig». Nei, jeg skulle ønske at det ikke var det, men dessverre er det sant og alt er veldig grundig dokumentert.

Basert på hans manglende kunnskap, lurer jeg på:

- Er de som beslutter nye anlegg klar over hvor mye gift som brukes?
- Er de som beslutter nye anlegg klar over hvor mye kloakk et oppdrettsanlegg produserer?
- Spiser de som beslutter nye anlegg selv oppdrettslaks eller oppdrettsørret?
- Kjenner de som beslutter til alle skadevirkningene ved oppdrettsanlegg?
- Vet de som beslutter om fisken de serverer til egne barn er trygg (ikke giftig) å spise?

2. MATEN ER FERDIG – KOM OG SPIS UNGER

«Så flott – nå er jeg sulten. Hva har vi til middag i dag?»

«Pappa fikk en laks da han var ute og fisket, så i dag har vi deilig middag.»

«Hvor fisket han den?»

«Han fikk den rett utenfor Geitnesflui i Landsvikosen.»

«Er du sikker på at det ikke er oppdrettslaks da?»

«Jo, det er det sikkert, men nå skal vi nyte et bedre måltid. Husk at fisk bør vi spise minst to ganger i uken siden det er så sunt og denne fikk vi jo gratis.»

«Jeg vil heller ha villfisk!»

«Pappa fikk sei, lyr og torsk også. Men nå har jeg tilberedt laksen og sant og si, den andre fisken så ikke helt fin ut. Seien hadde spist pellets fra oppdrettsanlegget og både torsken og lyren var fulle av sår fra lakselus. Så vær snill å spise maten deres.»

Figur 1 - Sei tatt i Landsvikosen 31 januar 2022

Figur 2 - Torsk tatt i Nord-Norge

3. KJEMISK KRIGFØRING ETTER INNFALLSMETODEN

Jeg er opptatt av ren, sunn fisk og er bekymret for hvordan all giftbruken påvirker oss som tross alt spiser fisken i fjorden. Jeg blir ikke beroliget av dette sitatet:

«Økende panikk fører til at «prøve og feile metoden» benyttes utstrakt. Ofte er ikke lakselus midlene godt nok testet ut på forhånd. Etter 50 års kamp- og milliarder av kroner går den alt mer resistente lakselusen seirende ut. Nye midler pøses på ren lykke og fromme. Ja-forskerne kommer halsende etter for å analysere ettervirkningene.»

Figur 3 - Bognø 14 februar 2022

Figur 4 - Seihav tømte «badevannet» i Hjeltefjorden

Situasjonen er ute av kontroll, noe som fører til økt dyremishandling og død. Over 20 prosent oppdrettslaks dør årlig, noe som utgjør over 50 millioner dyr. Leppefisker har blitt en forbruksartikkel som selles ut i merdene i økende antall. Den korte oppholdstiden i merdene er helvete. Millioner av leppefisk dør etter et kort liv full av stress og sykdom.»

Lakselusen går nå også på annen fisk ettersom det har blitt så mye av den og lusene har blitt resistente mot mye av giften som brukes. Det betyr at den ikke tas livet av, samtidig som oppdrettsfisk og rensefisk går gjennom store lidelser.

Jeg registrerer at båter kommer med en cocktail av kjemiske løsninger og i tillegg prøves mekaniske metoder og rensefisk. Her er det inntjeningen som er styrende og ikke fiskens velferd eller skadene på miljøet som er i fokus:

Dette uroer meg og jeg synes det må være rimelig at dere som eventuelt gir tillatelse til flere oppdrettsanlegg, kan gi meg svarene på nedenstående spørsmål. Jeg er som sagt bekymret, men hvordan er det med dere? Spiser dere oppdrettsfisk eller spiser dere fisk som har beitet på pellets fra oppdrettsanleggene?

- Hvor giftig blir fisk av oppdrettsfôr og gift i f.eks. «badevannet»?
- Hvordan kan man vurdere giftigheten?
- Det er giftvarsling for blåskjell, men finnes det noe tilsvarende for rømt oppdrettsfisk eller villfisk som har beitet under merdene?

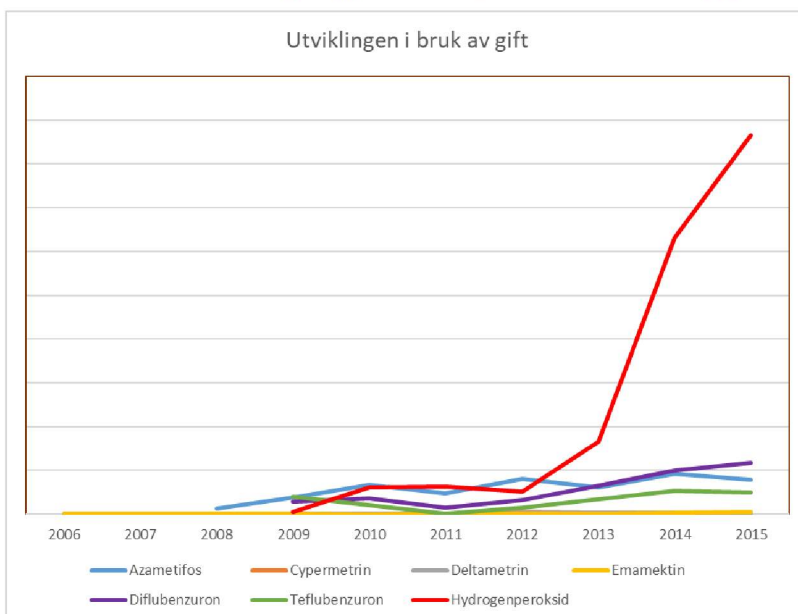

Jeg har notert meg at det til tider er stor aktivitet med forsøk på avlusing med en mengde giftige kjemikalier. Det jeg ikke skjønner er at man kan samle opp giften i båter etter forsøk på avlusing og så frakter man dette et stykke unna (typisk tømmes giften fra Bogno i Hjeltefjorden). Jeg har ikke peiling på hva en sånn giftcocktail koster, men åpenbart er det store kostnader involvert når en ser at enkelte anlegg har tap i hundremillionersklassen – formodentlig pga. død fisk i merdene og kostnader ved forsøk på avlusing.

I Hjeltefjorden er det sterk strøm nordover. Her kan det virke som om noen tror at gift man slipper ut ett sted ikke skader omgivelsene. Sannheten er at den spres nordover og driver rett mot kjente rekefelt. Ikke rart at det omtrent ikke fiskes reker lengre i området Rogaland til Finnmark.

En interessant sammenligning jeg hørte: «Tenk om en bonde mistet 20% av husdyrene hvert år. Vedkommende hadde blitt fradømt retten til å holde dyr for all fremtid.»

- Hvor er Mattilsynet i denne saken?
- Er det ikke mulig å gjenbruke giften i andre anlegg eller er den blitt for uttynnet etter bruk?

Som det fremgår av figuren, har bruken av ulike giftstoffer tatt helt av. Noen av disse er ekstremt giftige og verre i kombinasjon enn enkeltvis.

Hydrogenperoksid er det samme kjemikaliyet som brukes til bleking av hår. Volumet er så stort at det er nesten uvirkelig.

Dette er tall t.o.m. 2015. Hvordan det har utviklet seg etter 2015, vet jeg ikke men kurven peker bratt oppover.

Figur 5 - Utviklingen i giftbruk

Det er vanskelig å forestille seg 43.000 tonn med hydrogenperoksid. Det er så store mengder at man normalt vil ha problemer med å forholde seg til mengden. Hvis en regner om til containere, så tilsvarer dette omtrent 1.100 store containere (20 fots).

Alle tall oppgitt i **kilo**

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Azametifos			666	1 884	3 346	2 437	4 059	3 037	4 630	3 904
Cypermethrin	49	30	32	88	107	48	232	211	162	85
Deltamethrin	23	29	39	62	61	54	121	136	158	115
Emamektin	60	73	81	41	22	105	36	51	172	259
Diflubenzuron				1 413	1 839	704	1 611	3 264	5 016	5 896
Teflubenzuron				2 028	1 080	26	751	1 704	2 674	2 509
Hydrogenperoksid				308 000	3 071 000	3 144 000	2 538 000	8 262 000	31 577 000	43 246 000
Antall 20 fots containere				8	82	84	68	221	844	1 156

Figur 6 - Det brukes store mengder Hydrogenperoksid, men det er stoffene Diflubenzuron og Teflubenzuron som antakelig er de verste, se nedenfor (kilde NMF):

Kitinhemmere, giftstoffene som ødelegger skaldannelsen til alle skalldyr.

Den store bruken av diflubenzuron og teflubenzuron skjer pga av at lakselusen begynner å bli resistent mot alle de andre midlene bestående av ulike typer nervegift, og næringen har en gjennomgående skruppelløs moral hvor de ikke går av veien for å drepe alt annet liv om nødvendig for å kunne fortsette den uforsvarlige veksten. Flubenzuronene brytes veldig langsomt ned.

Det har satt seg fast et inntrykk av at myndighetene ønsker å 5-doble oppdrettsnæringen. Ettersom det i tilfelle ikke vil være mulig å skape tilstrekkelig avstand mellom anleggene, forventer jeg en økning i giftbruk som er mye større enn en femdobling av tallene ovenfor.

I det hele tatt er jeg bekymret ettersom vi spiser mye fisk og myndighetene oppfordrer oss om å spise mer fisk. Jeg synes dette virker merkelig og kanskje selvmotsigende, i alle fall dersom en ikke har svar på nedenstående spørsmål:

- Hvilke giftstoffer brukes til avlusing og i hvilke kvanta?
- Er giftstoffene testet hver for seg eller sammen?
- Hvilke giftstoffer brukes til impregnering av merdene og i hvilke kvanta?
- Hvem leverer ovennevnte giftstoffer?
- Finnes det noen form for gjenvinning av slik gift?
- Er dette å regne som problemavfall?
- Kan NGIR, Mjåtvedt ta imot slik gift?

«Mattilsynet påpeker at godkjenningen av hvert enkelt av stoffene ikke tar høyde for at de brukes sammen.»

4. HVA ER DET VI IKKE SKAL VITE?

Det er en rekke stoffer brukt i oppdrettsvirksomheten som jeg ikke kjenner. I listen nedenfor er det nevnt noen typiske giftstoffer. Men det skal de ha, de bruker kjemikalier med til dels svært spennende navn: Endosulfan, Kadmium, Kvikksølv, Arsen, Ethoxyquin, Kobber, Azametifos, Cypermethrin, Deltamethrin, Emamektin, Diflubenzuron, Teflubenzuron, Hydrogenperoksid, Formalin.

Kilde NMF: «Den åpenbare sannheten om lakselusmidlenes store skadelighet har omsider blitt avdekket i forskning, etter at våre myndigheter i årevis har avslått alle søknader på nødvendige forskningsmidler til dette.»

«Havforskningsinstituttet søkte da Norges Forskningsråd om forskningsmidler for å frembringe ny kunnskap om de miljømessige konsekvensene ved bruken av hydrogenperoksid, men fikk nytt avslag på søknaden.»

«Konsekvensene for forskergruppen ble raskt alvorlige: Til tross for at Forskningsrådet ga fagmiljøet høyeste karakter i en evaluering, **ga rådets Havbruk-program avslag på alle prosjektsøknadene** da konflikten med oppdrettsnæringen var et faktum. Nylund er ikke i tvil om sammenhengen.»

- Hvorfor vil vi ikke vite hva som er konsekvensene ved bruken av hydrogenperoksid?
- Er det noen som frykter svarene?

«Ruzzin conducted testing on various different food groups sold in Norway for toxins, and confirmed that farmed salmon contained the largest amounts of toxins. The test results showed that farmed salmon is five times more toxic than the other food products tested.»

5. BÆREKRAFTIG AKTIVITET

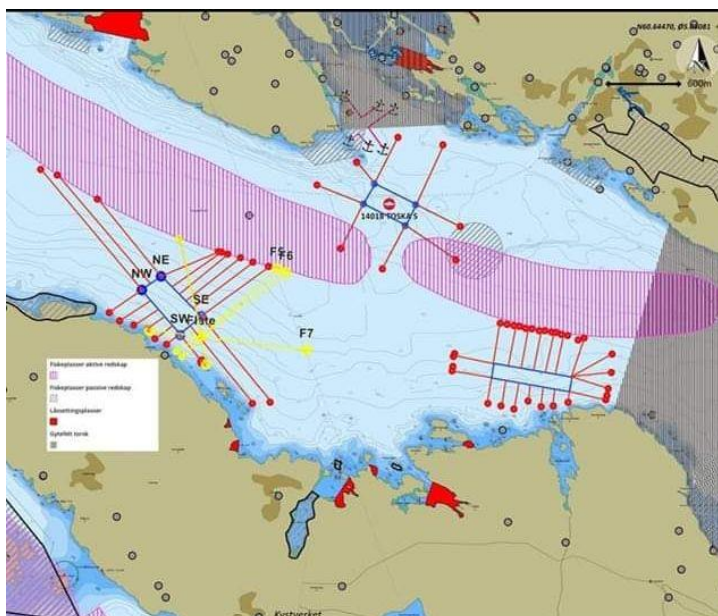
Det er så mye snakk om bærekraft på alle mulige områder i dag. Jeg prøver å finne noe som kan kalles tilnærmedsmessig bærekraftig ved oppdrettsnæringen. Kan Alver Kommune nevne noe?

La meg med en gang få si at jeg har stor sympati for Alver Kommune ser det som en viktig oppgave å fremme sysselsetting i kommunen og derved forsøke å opprettholde eller øke skatteinngangen.

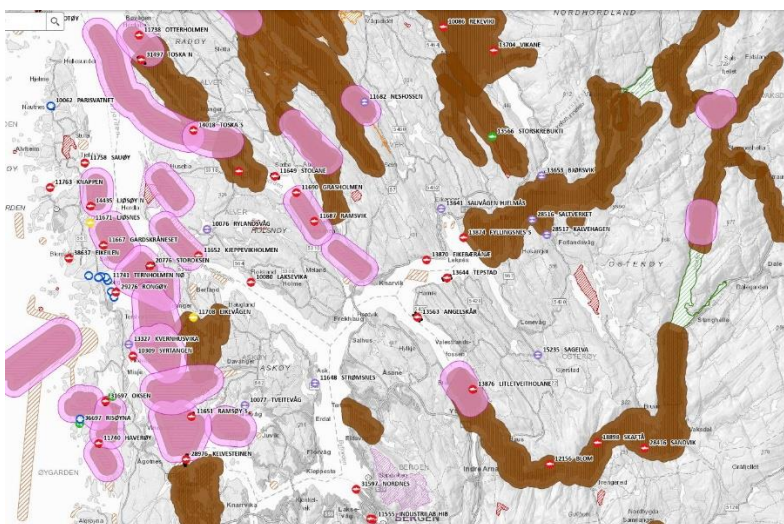
Jeg har lagt merke til at myndighetene sentralt presser på for å øke oppdrett langs kysten. Målet synes å være en fem-dobling av aktiviteten innen 2050 uten at dette tallet er presentert som annet enn en tanke og basert på hele sjømatnæringen. Som digresjon kan jeg nevne at en fem-dobling i oppdrettsanlegg ville medføre at i stedet for at laksen i dag kan pådra seg lakselus fra mellom 17 og 23 oppdrettsanlegg på vei til Vosso, måtte en laks i tilfelle passere mellom 85 og 115 anlegg. Da kan jeg garantere at det aldri vil lykkes å gjenoppbygge en villaksstamme (nå har de visst gitt opp også). Med andre ord – å tillate mer oppdrettsvirksomhet er å anse som en bevisst handling for å ødelegge naturlig marint liv i fjordene. Jeg synes også at det er på sin plass å nevne at det allerede er fullstendig ødelagt sjø i Sørfjorden, slik at vi allerede nå driver en rovdrift på naturen som er langt over tålegrensen.

Myndighetene har en tanke om å femdoble produksjonen. Er det noen som klarer å finne plass til 15 oppdrettsanlegg i Mangersfjorden?

Norges Miljøvernforbund har utarbeidet et omfattende faktahefte som dokumenterer giftbruk, kloakkutslipp, hvordan forskere knebles, hvordan forskning kan bestilles for å gi ønsket svar og hvordan oppdrettsnæringen negativt påvirker villfisk og fiskeriene langs kysten.

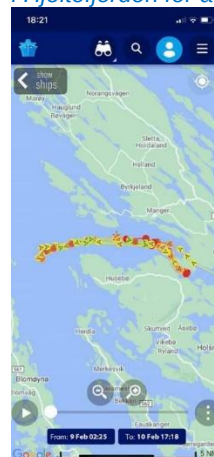

Figur 7 - Det begynner å bli tett. Dette er kartet FØR en femdobling

Figur 7 - De brune feltene er forbudssoner mot badebehandling (giftbehandling)

Det kan ser ut til at fartøyene må ut i Hjeltefjorden for å dømpe giften.

Som nevnt var det en venn som slapp ned en dregg med tauverk da oppdrettsanlegget på Toska Sør var borte en kort periode. Han fikk opp et tilgriset tauverk på 16 meter som stinket svovel. 16 meter med stinkende møkk der det tidligere har vært sunn havbunn. Ikke rart at ingenting kan leve på bunnen.

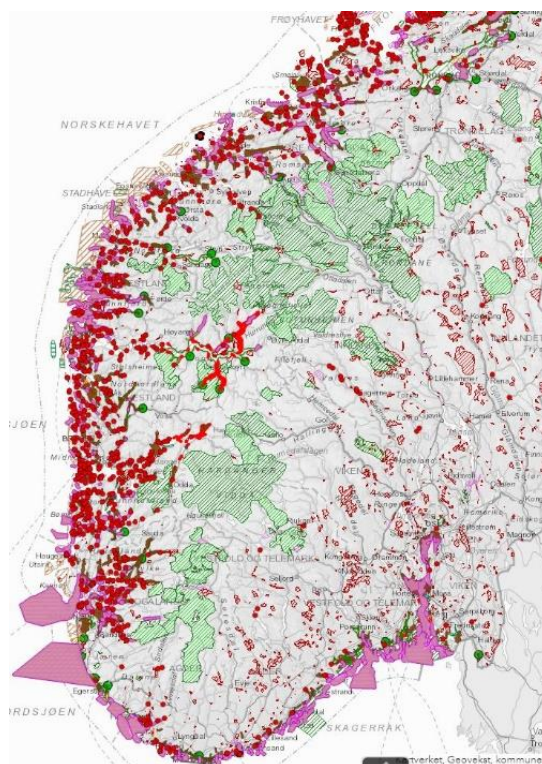
Nå synes det å være slik at når det stilles krav til utslipp, flyttes anlegg til ubesudlede fjorder hvor det ikke stilles slike krav. Næringen tjener eventyrlig og har råd til å ta miljøansvar.

Etter å ha satt meg inn i denne saken, er jeg overrasket over hvor mange oppdrettsanlegg som allerede finnes – herunder hvor mange som er etablert lokalt. Hvis myndighetene ser for seg at man skal femdoble denne virksomheten, blir det rimelig tett mellom de røde prikkene. Oslofjorden er åpenbart unntatt for den er allerede død.

Jeg minner her om at for meg ser det ut til at følgende aktiviteter er satt som likeverdige i kommunedelplanen for Mangersfjorden:

1. friluftsliv
2. fiske
3. rekreasjon
4. andre marine formål

Av dette konkluderer jeg at kun punkt 4 blir hensyntatt av kommunen ettersom et så stort inngrep vil sette de øvrige tre ut av spill.

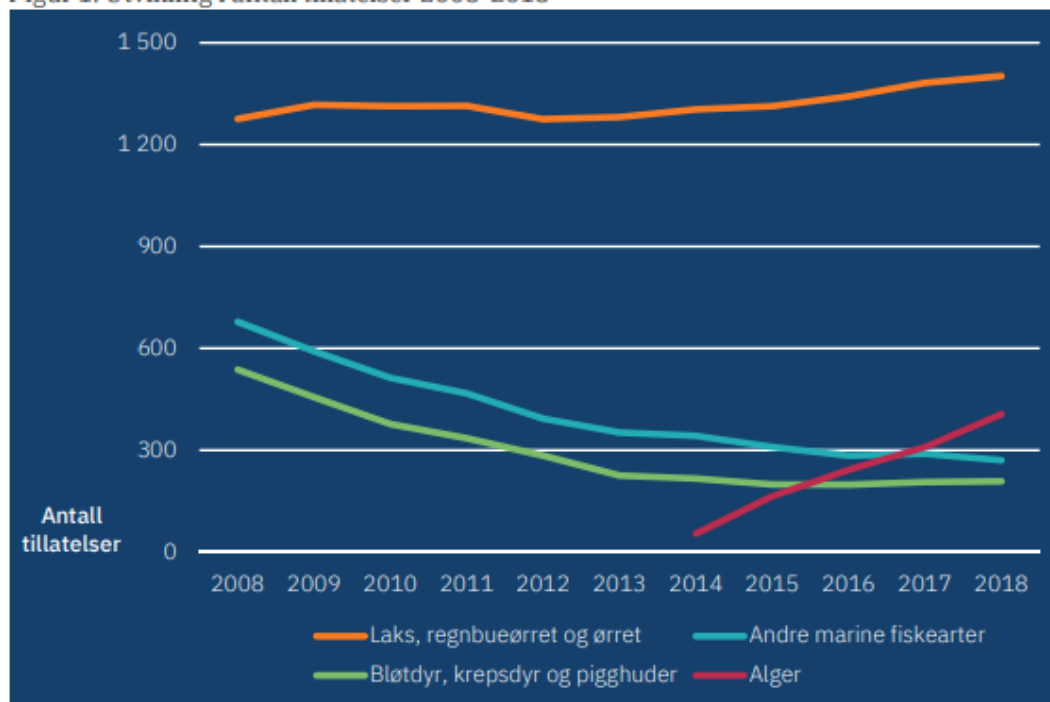

Figur 8 - Det er tett med anlegg allerede

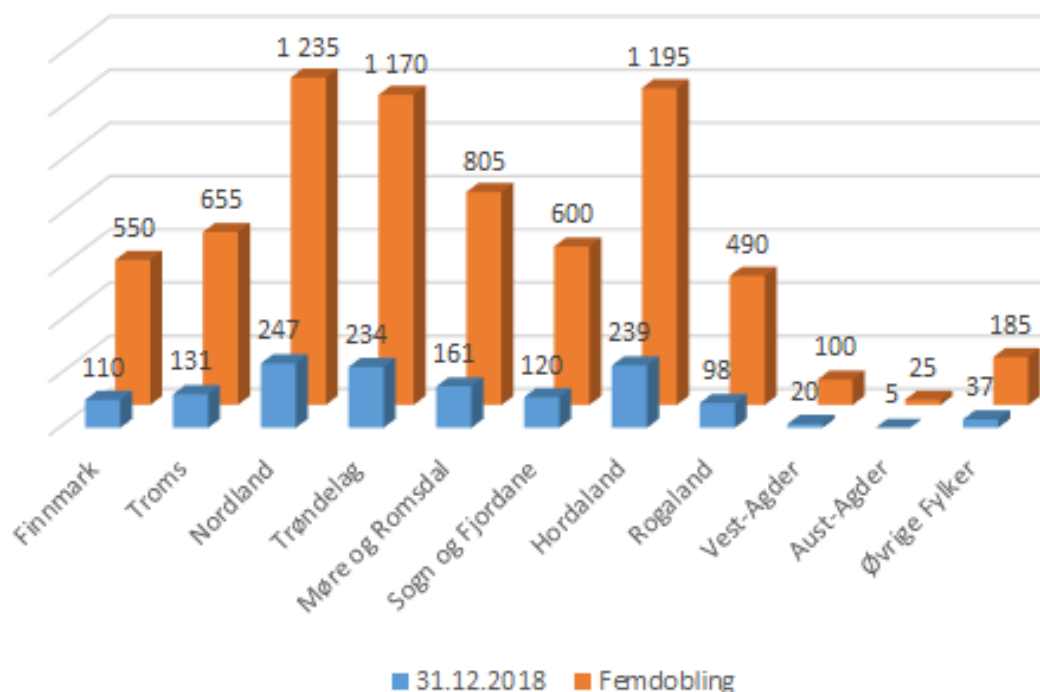
1. Tillatelser

Kilde: Fiskeridirektoratet

Figur 1. Utvikling i antall tillatelser 2008-2018

Antall tillatelser pr. fylke

6. KORRUPSJON

Jeg har ikke lyst til å uttale meg om hvorvidt jeg mener det foreligger korrupsjon eller ikke. Jeg hadde en diskusjon med en fremtredende politiker som sa at korrupsjon er forbudt i Norge. Hvis jeg mente noe var korrupsjon, måtte jeg anmelde det. Siden det ikke foreligger mange slike anmeldelser, hevdet han at korrupsjon ikke foreligger.

Derfor sier jeg ikke noe om det, men overlater til hver enkelt å vurdere de fakta jeg fremlegger her. Det er altså ikke korrupsjon dersom noen tilbyr gaver, gratis middag, nedleggelse av grunnstein, deltar i arrangerte turer, gir gjenytelser, gir positive uttalelser, nedlegger forbud mot forskning, svartelister seriøse forskere, skviser ut forskere som kommer med uønskede resultater osv.

Tidligere fiskeriministrene fra venstre: Lisbeth Berg-Hansen, Per Sandberg, Harald Nesvik. Lisbeth er eier av Sinkaberg Hansen AS. Harald Nesvik er tidligere styreformann i Sølvtans - Norges største brønnbåtrederi.
Foto: Wikipedia.

Som sagt – jeg har ingen formening. Men leseren kan danne sin egen oppfatning.

Kilde NMF: «*Se for deg en stat der rike naturressurser blir utnyttet av en milliardindustri som bryr seg fint lite om forurensning og mulig forgiftning av dyr og mennesker. Se for deg at ministeren som har ansvar for å regulere industrien, selv eier en av bedriftene. At lederen for det statlige direktoratet som skal håndheve reglene, eier en annen, og at begge tjener millioner på at reglene utfordres. Se i tillegg for deg at statsministerens søster er en av sjefene i det største selskapet, bygget opp blant annet på kjøp av billige statlige konsesjoner. Hva får du da? En mellomamerikansk bananrepublikk på 1980-tallet? Du får lakserepublikken Norge.*»

7. SYSSELSETTING

Det er åpenbart at sysselsetting er viktig, men i et regnestykke over totaløkonomien, må også negative bidrag tas med (eksempelvis tap av arbeidsplasser).

Sysselsettingen i bransjen er lav og jeg vet ikke lønnsnivået, men jeg har regnet på dette og kommer til at dersom 3 fiskere mister levebrødet sitt som følge av et oppdrettsanlegg og overføres til arbeidsledighetstrygd, vil dette utligne sysselsettingseffekten av å etablere et oppdrettsanlegg. Hvis flere blir berørt, er regnestykket negativt. Så uansett er det **noen få som beriker seg på bekostning av mange.**

Sannsynligvis utgjør dermed oppdrettsnæringen et samfunnsøkonomisk tap selv dersom jeg ser bort fra tap av natur, friluftsliv, hobbyfiske og rekreasjon.

«*Den pengesterke oppdrettsnæringen slår tilbake alle forsøk på skattlegging eller andre krumspring som næringen ikke liker å bli påtvunget, selv ulydige politikere blir satt på plass av oppdrettsmakten.*»

Alle ødeleggelse av naturen er satt til null kostnader – altså på samme måte som man regner i f.t. skadeverk forårsaket av vindkraftutbygging. Noe av inntjeningen legges igjen i Norge, dvs. at noen få eiere av oppdrettsanlegg tjener eventyrlig, samtidig som mange taper og naturen påføres ubotelige skader.

8. ØKONOMI

«Mowis hovedeier er Geveran Trading, som er en del av eieren John Fredriksens komplekse system for å unngå skatt. Blant andre store eiere er den amerikanske banken State Street Corporation, JP Morgan Chase, Citibank og Clearstream banking. Disse eier også mye i de andre store selskapene.

Cermac eies fra Japan. 35.4 prosent av kapasiteten til å produsere laks i fjorder eies nå av utlendinger. Vi flagger ut fjordene våre og halvparten av utbyttet går ut av landet. Aktørene tar ikke hensyn til miljøet, økosystemet eller dyrenes velferd- og kanskje folks helse

Økonomien i Norge hviler i betydelig grad på den ekstra-avkastningen som landets naturressurser gir. Naturressursene eies av det norske folk- og hovedtyngden av grunnrenten (ressursrenten) må dermed tilfalle det norske folket. Mens grunnrenten i oppdrettsnæringen har forsvunnet til private- og skapt mange laksemilliardærer, har grunnrenten i vannkraftproduksjonen i all hovedsak gått til staten, kommuner og fellesskapet.

Skattlegging av vannkraftverk «NOU 2019:16) er grunnrenten anslått til 25–30 milliarder kroner i 2018. Til sammenligning var grunnrenten i olje og gass 250 milliarder dette året.

Oppdretterne har fått bruke og forurensning fjordene, men lar ikke fellesskapet få del i de store inntektene. Oppdretterne har blitt rike fordi politikerne har gitt dem grunnrenten! Tapt grunnrente basert på oppdrett ligger på 20 milliarder årlig, en pengemaskin som raner det norske folk.

Manglende grunnrenteskatt bidrar til noen laksemilliardærer og laksemillionærer. Frøya kan nå kalles milliardærøya, bygget rund SalMar. Halvparten av overskuddet syltes ned i skatteparadis og fetes opp. Den pengesterke oppdrettsnæringen slår tilbake alle forsøk på skattlegging eller andre krumspring som næringen ikke liker å bli påtvunget, selv ulydige politikere blir satt på plass av oppdrettsmakten.»

Dersom de eventyrlige inntektene var basert etisk forsvarlig drift og at den var av betydning for sysselsetting og bidrag til stat og kommune, hadde det vært greit. Men sånn er det jo ikke. Med slike inntekter, er det godt rom for innovasjon som ivaretar naturen.

«En omfattende lobbykampanje i regi av sjømatnæringen ble sjøsatt for å hindre at norske oppdrettsselskaper skal bli ilagt grunnrenteskatt.» De lyktes dessverre.

Når maten må importeres fra den andre siden av jordkloden, kan man ikke hevde at dette er kortreist og bærekraftig.

Økonomi fra E24 |

Ørretmilliardæren flyttet fra Gulen til «Norges Monaco»: – Et eventyr

Det er ekstreme dimensjoner over anleggene som produserer soya. Her fra Xingu i Brasil.

Her er bønnene vi importerer. 70% av foret er soya.

- Hvilke garantier har vi at vi kan fortsette å importere sånn mat fra Sør-Amerika?
- Hva skjer den dagen vi ikke kan importere mer?
- Jeg leser at Argentina har forbudt oppdrett av laks. Det ville jo ha vært ganske naturlig at de ville importere soya fra Brasil. Hva er det Argentinerne vet som vi ikke vet?

[Argentina's Tierra del Fuego bans coastal salmon farming \(seafoodsource.com\)](https://seafoodsource.com)

Det begynner å bli en oppvåking omkring skadevirkningene og motstanden er stor over hele landet. Imidlertid er motstanden ofte strupt på mindre steder hvor man ikke klarer å ta belastningen ved å protestere mot familie, venner og bekjente som på ulike måter beriker seg i denne næringen.

9. HVA ER DET VI ER REDDE FOR Å MISTE?

Når vi får besøk av barn på hytten, tar vi alltid turen ned i badeviken fordi vi jeg gjerne vil lære ungene om det vi forventer å finne i strandsonen. I fjor fant jeg snegler, eremittkreps, skjell, reker, fisk, krabber, blæretang og ålegras til dem.

Så det er fortsatt liv, men jeg tenkte plutselig på at det likevel er noe som mangler. Nå er veldig ikke rur igjen på berget i skvalpesonen. Før var dette som et antisklibelegg som jeg noen ganger skar meg på når jeg kom opp fra bad i sjøen. Og hvor er det blitt av albuesneglene? De finner jeg ikke lengre.

Dyr, planter og fisk forsvinner så gradvis at man kanskje ikke tenker over det før de er borte.

Albuesneglene er omtrent borte. Ruren er det kun litt igjen av.

Grindhval rett utenfor Gjerdevågen

Oter rett utenfor Gjerdevågen

- Hvorfor så jeg kun en eneste Terne i fjor sommer?
- Hvorfor trekker måkene inn over land og må finne mat på jordene?
- Hvorfor klarer ikke Lundefuglen å fø opp unger lengre?

Havets sølv – tatt i Kårbøvågen 20 februar 2022

Sildekaker

10. HVA HAR VI ALLEREDE MISTET?

Kilde NMF: «Her intervjues fiskerne Ulf Garstad , Knut Olav Kvernen og Tor Inge Larsen. Ulf har gitt opp pga at oppdretterne har ødelagt fisket. Knut Olav har flyttet fra Kristiansund til Risør på Sørlandet hvor det kun finnes et enslig fiskeoppdrettsanlegg til sjøs.

Tor Inge Larsen uttaler følgende til VG: – Det er blitt så mange oppdrettsanlegg at det snart ikke er rekefiskere igjen fra Vestlandet til Nord-Norge. Rekene forsvinner, sier rekefører Tor Inge Larsen i Brønnøysund. – For 10-20 år siden var det bare i vårt område og i Meløy over 50 fiskere. I dag kan du telle dem på en hånd. Han sier det skjer noe med naturen som er alarmerende: – Vi ser stadig mindre av norsk vårgytende sild, flere av kveiteplassene er borte, og det er mindre sei. Reker er en av grunnpilarene i økosystemet. Og politikerne ser bare fordelene og pengene ved oppdrettslaks, og åpner stadig nye områder. Denne ukontrollerte økningen må stanse opp, sier Larsen. – Velfjorden, der har det ikke vært reker på ti år etter at oppdrettsanleggene kom. Vistenfjorden var kåret til Europas reneste fjord og den beste fjorden for reker i hele landet. Nå er det ikke reker igjen. Og Velfjorden var eventyrlig. I 2012 tømte de vann med hydrogenperoksid fra en brønnbåt der, som var brukt til å rense laks for lus. Der tok vi 1000 liter reker på en dag. Etter utslippet ble det redusert til noen få liter. Jeg sendte dem inn til Havforskningsinstituttet som var svært bekymret og hjelpsomme. Forskningsrådet sa nei til at det skulle utredes og forskes på. Det endte med en anbefaling av at slikt ikke skal tømmes ved rekefelt; det har samme virkning anbefalingene på røykpakkene: Man kan gi blaffen. Havforskningsinstituttet kunne dokumentere at reke fra Tor Inge Larsen hadde mistet rogn og var blitt sterile.»

Dead krill etter lusebehandling i strandsonen.

Her er det krill som tapte livet som følge av giften.

Hele økosystemet står i fare.

Dreper vi det laveste nivået i næringskjeden, forsvinner alle de artene som ligger høyere i hierarkiet.

11. 10 GANGER SÅ MYE KLOAKK SOM FRA HELE NORGES BEFOLKNING

Kloakken fra et oppdrettsanlegg har en sammensetting som ikke skiller seg nevneverdig fra kloakk fra mennesker. Typisk forurenses et middels anlegg like mye som Tønsberg by. To av anleggene i Sørfjorden, forurenses omtrent like mye som Bergen by.

- Er det noen i dag som ville foreslå at all kloakken fra Bergen fikk gå urensset rett i sjøen?
- Er det noe rimelighet i å kreve rensing fra 7500 husstander på Holsnøy og samtidig se helt bort fra krav til kun ett anlegg som slipper ut **hele 6 ganger så mye kloakk?**

Figur 9 - Havbunnen under et anlegg. H₂S, CO₂, metan, bakterier som går på de organiske stoffene som ligger der.

Hvis altså man skulle klare å plassere hele 15 anlegg i Mangersfjorden (da må vi ha ledebåt for å komme oss imellom), ville utslippet bli hele **100 ganger større enn fra alle innbyggere på Holsnøy.**

Nå frykter vi to nye anlegg, men vi må forvente at det kommer flere søknader. Det er allerede rift om disse dumpeplassene og fortjenesten er så stor at det garantert vil bli verre.

Allerede slipper oppdrettsnæringen ut mer kloakk enn det doble av det hele Norges befolkning produserer. Hvis en femdobling skulle skje, ville altså utslippene kunne bli ti ganger så mye som det hele Norges befolkning slipper ut. Da blir det nesten en dårlig vits å kreve rensing av kloakk fra mennesker.

Det hører med til historien at noen selskaper sier at de har begynt å samle opp noe av kloakken. Det må settes krav til NULL utslipp.

12. ANDRE SPØRSMÅL

- Hvor mange personer sysselsetter Lerøy Seafood ved anlegget på Bogno?
- Hvor mange personer sysselsetter Linga Laks ved anlegget på Toska?
- Hvor mange fiskere har mistet sitt arbeid som følge av at oppdrettsanleggene har tatt bort yrkesgrunnlaget deres?
- Hvor mye koster lokale, arbeidsløse fiskere NAV?
- Hvor mye skatter og avgifter kommer fra fiskeoppdrettet ved Bogno?
- Hvor mye skatter og avgifter kommer fra fiskeoppdrettet ved Toska (sør)?
- Hvor mye skatter og avgifter kommer fra de nye fiskeoppdrettene?
- Hvor mange lokale fiskere driver nå med fangst av renseskjelle?
- Hvor mange renseskjelle blir levert pr. år til de to anleggene?
- Hvor mange tonn avfall per år kommer det/vil det komme fra:
  - det planlagte oppdrettsanlegget på Gjerdneset?
  - det planlagte oppdrettsanlegget utenfor Skjelanger
  - anlegget til Linga Laks på sørsiden av Toska?
  - anlegget til Lerøy på Bogno?
- Vil det komme krav til rensing av kloakken og hvordan er dette tenkt gjennomført?
- Hvem har ansvaret for å fjerne kloakken som legger seg på bunnen under merdene?
- Hvor lang tid tar det før man kan håpe å kunne friskmelde havbunnen der et oppdrettsanlegg har vært?
- Hva skjer dersom oppdrettsnæringen ikke kan/får importere soya lengre?

Sitatene er merket med «» og står med tekst i *kursiv*.

Med vennlig hilsen

Eilif Johannesen
Kårbøneset Hyttegrend